

Stockholm 180817

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Håll Sverige Rents synpunkter på EU-kommissionens förslag till direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön, diarienummer M2018/01858/Ke

Sammanfattning

- Håll Sverige Rent välkomnar EU-kommissionens förslag till direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön.
- Håll Sverige Rent anser att regeringen bör förordna "Scenario 2d – Störst minskning av marint skräp" istället för det scenario som EU-kommissionen föreslagit.
- Håll Sverige Rent anser att regeringen bör förordna att artikel 10 i det föreslagna direktivet breddas och omfattar fler medvetandehöjande åtgärder än de som nämns i artikeln.

Övergripande kommentarer

Håll Sverige Rent är mycket positiv till och välkomnar EU-kommissionens förslag för att förebygga och minska plastskräpet i form av plastartiklar för engångsbruk och fiskeredskap som innehåller plast. Det är av yttersta vikt att åtgärder som minskar nedskräpningen av föremål av plast genomförs, både på land och till havs.

Håll Sverige Rent delar EU-kommissionens syn på orsakerna till ökningen av plastavfall och att spridningen av plastskräpet i den marina miljön både är kopplat till plastens värdekedja och marknadsvillkor, till enskilda personers beteende samt samhällsutvecklingen. Plasten är billig, mycket tillgänglig och konsumtionen av engångsartiklar för förpackning av mat och dryck on-the-go ökar stadigt, samtidigt som insamlingen och hanteringen av dylika artiklar är bristfällig i stadsmiljö och på andra platser där många människor befinner sig.

Det behövs enligt Håll Sverige Rent kraftfulla insatser på EU-nivå för att komma tillrätta med problemet med nedskräpning. Det finns, i enlighet med EU-

kommissionens förslag, en rad åtgärder som alla kan leda till minskad nedskräpning. Håll Sverige Rent anser att det är mycket positivt att EU-kommissionen i det här förslaget fokuserar på källorna och orsakerna till att avfall blir till skräp. Effektiva åtgärder kan röra allt från förbud för vissa produkter, produktens utformning och avfallshantering till att på andra sätt ändra konsumentens beteende.

Vilken åtgärd som är mest effektiv varierar med vilken produkt det handlar om och vilka alternativ som finns till produkten. Att förbjuda vissa produkter som är onödiga är en väg att gå. Att ersätta plasten med ett annat material eller utforma produkten på ett nytt sätt så att till exempel lösa delar på en förpackning som korkar och lock eller avrivningsdelar från en förpackning inte trillar av en annan. Det kan även handla om att förbättra och utöka insamlingssystem för avfallet; skräpet är ju egentligen som vilket avfall som helst som ska in i det cirkulära systemet och återvinnas på bästa möjliga sätt. Håll Sverige Rent välkomnar alla dessa typer av åtgärder.

Men nedskräpning är framförallt en fråga om normer och om beteende. Inget system är bättre än sin svagaste länk – människan.

Vi har vant oss vid att äta och dricka on-the-go, vi har vant oss vid att plasten är billig och att den finns tillgänglig överallt och vi har vant oss vid att det ligger skräp lite här och där. Ingen reagerar när någon kastar ett sugrör eller en cigarettfimp på trottoaren – det är helt normalt.

Håll Sverige Rent vill poängtera att nedskräpning till syvende och sist handlar om ett beteende – det är alltid i slutändan en människa som av olika anledningar är orsaken till nedskräpningen. Visserligen leder åtgärder som förbud, innovativa produktutformningar och bra system för insamling i sig till ett annorlunda beteende hos konsumenter. Men det krävs också att människor vet om vad som gäller och att vi accepterar det som en norm.

Därför är det mycket viktigt att det finns resurser som säkerställer breda och långsiktiga åtgärder för att höja medvetenheten hos både barn och vuxna. I samklang med andra åtgärder kan medvetandehöjande åtgärder stoppa nedskräpningen. Att enbart informera är inte alltid en effektiv väg för att ändra ett beteende – det krävs genomarbetade och aktivitetssinriktade kampanjer för att få människor att sluta skräpa ner. Ett bra exempel är skräpplockarkampanjer, som gör att människor faktiskt får upp ögonen för problemet. När man själv är ute och plockar skräp eller ser någon annan plocka skräp leder det ofta till ett ändrat beteende vilket i förlängningen kan leda till ändrade normer.

I EU-kommissionens förslag till direktiv finns krav på åtgärder för att höja medvetenheten om hur nedskräpning påverkar miljön, och om de alternativ som finns för återanvändning och avfallshantering. Håll Sverige Rent anser att det är mycket viktigt att regeringen driver att detta krav, som finns i artikel 10 "Medvetandehöjande åtgärder" inte stannar vid det som beskrivs i punkt a och b. Medvetandehöjande åtgärderna kan inrymma många fler aspekter än de som nu nämns i artikel 10.

Det är också viktigt att säkerställa att informationsinsatser är kopplade till andra åtgärder och aktiviteter, eftersom det ökar chansen till förändrade beteenden.

Håll Sverige Rent menar vidare att regeringen bör lyfta att det måste finnas en möjlighet att addera ytterligare föremål av plast till direktivet; föremål som i framtiden kan dyka upp som ett problem ur nedskräpningssynpunkt och som vi ännu inte har kännedom om ur den aspekten.

Det är också enligt Håll Sverige Rent viktigt att EU-kommissionen reglerar hur olika typer av plaster marknadsförs. Att marknadsföra plast som "nedbrytbar" när plasten inte bryts ner i naturen vilseleder konsumenterna, och kan i sin tur leda till ökad nedskräpning.

Kommentarer gällande:

Plast för engångsbruk s. 12

EU-kommissionen har av fyra scenarier för åtgärder för plast för engångsbruk valt "Scenario 2c – Medelstor till stor minskning av marint skräp". Håll Sverige Rent anser att regeringen istället bör förordna "Scenario 2d – Störst minskning av marint skräp". Visserligen skulle detta scenario innebära högre kostnader, men det innebär också en kraftfullare minskning av det marina skräpet.

Artikel 8: Utökat producentansvar samt artikel 10: Medvetandehöjande åtgärder

Håll Sverige Rent välkomnar de förslag för utökat producentansvar som EU-kommissionen lägger fram.

Håll Sverige Rent vill lyfta fram att det redan i det beslutade, reviderade avfallsdirektivet finns ett krav på att producenterna ska bekosta information för att förebygga nedskräpning.

Enligt det nya reviderade avfallsdirektivet (direktiv 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall) ska producenten inom ramen för det utökade producentansvaret stå för kostnaderna för lämplig

information till avfallsinnehavare för förebyggande av nedskräpning (artikel 8 a paragraf 2 och 4.) Producenten ska alltså enligt avfallsdirektivet bekosta informationsinsatser som förebygger nedskräpning.

Enligt förslaget till direktiv om vissa plastprodukters inverkan på miljön ska producenten (enligt artikel 8 och artikel 10 punkt b) bekosta åtgärder för att informera konsumenter av plastartiklar för engångsbruk om "effekterna av nedskräpning och annat olämpligt bortskaffande av dessa produkter och fiskeredskap som innehåller plast på miljön, i synnerhet på den marina miljön" (se även ovan under Övergripande kommentarer).

Det vore en stor fördel om det i det nu föreslagna direktivets krav på producenternas information till konsumenter om plastartiklar för engångsbruk inte stannar vid det som beskrivs i punkt a och b i artikel 10.

Det vore också en fördel om informationskraven i de två direktiven på något vis samverkade. Dessa två krav i de olika direktiven kan då tillsammans leda till kraftfulla, beteendepåverkande informationsinsatser som i samverkan med andra åtgärder gör att normen kring nedskräpning ändras.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink that reads "Johanna Ragnartz".

Johanna Ragnartz

Vd Håll Sverige Rent